

KARAR

KARAR BİLGİ FORMU

(*Mustafa Ender Ünüvar* [2. B.], B. No: 2020/37354, 8/1/2025, § ...) [Kopyala](#)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

MUSTAFA ENDER ÜNÜVAR BAŞVURUSU
(Başvuru Numarası: 2020/37354)

Karar Tarihi: 8/1/2025
R.G. Tarih ve Sayı: 16/5/2025 - 32902

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Basri BAĞCI
Üyeler : Yıldız SEFERİNOĞLU
Kenan YAŞAR
Ömer ÇINAR
Metin KIRATLI
Raportör : Tuğba YILDIZ
Başvurucu : Mustafa Ender ÜNÜVAR
Vekili : Av. Tuba Rana ANTEP

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, cismani zarardan kaynaklanan tazminat davasında birleşen davanın zamanaşımından dolayı reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.
2. Başvurucu; gözlük kullanımını bırakmak amacıyla 19/12/2003 tarihinde ameliyat olduğunu ancak gözündeki görme kaybının giderilemediğini, başka bir doktora muayene olduğunda kendisine *gözde filep kopması ve kırışıklık* gözlendiğini ve bunun hatalı operasyondan kaynaklandığının belirtildiğini iddia ederek 23/6/2004 tarihinde Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) göz doktorları ve sağlık kuruluşuna karşı 200.000 TL manevi tazminat istemli 10.000 TL maddi tazminat istemli ayrı ayrı dava açmıştır. Anılan davalar birleştirilmiştir. Mahkeme 16/9/2010 tarihinde maddi ve manevi tazminat taleplerinin reddine karar vermiştir.
3. Başvurucunun temyiz istemi üzerine Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 27/4/2012 tarihinde bozma kararı vermiştir. Karar gerekçesinde; olaya ilişkin ceza yargılamasının devam ettiği belirtilerek ceza davasının bekletici mesele kabul edilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken bu husus dikkate alınmadan karar verilmesinin bozma nedenini oluşturduğunu ifade etmiştir.
4. Mahkeme, Adli Tıp Kurumundan (ATK) rapor almıştır. 4/8/2014 tarihli raporda başvurucunun %29 oranında meslekte kazanma gücünü kaybetmiş sayılacağı ve iyileşme süresinin bir aya kadar uzayabileceği bildirilmiştir. 11/1/2016 tarihli hesap raporunda ise başvurucunun zararı 210.868,65 TL olarak belirlenmiştir. Tarafların itirazı üzerine 6/9/2016 tarihli ek rapor alınmış, alınan raporda başvurucunun zararı 421.737,29 TL olarak belirlenmiştir.
5. Başvurucu, yargılama sürecinde 15/3/2011 tarihinde 90.000 TL maddi tazminat talebiyle, 25/3/2016 tarihinde de 321.737,29 TL maddi tazminat talebiyle ek davalar açmıştır. Sonradan açılan bu davalar asıl dava üzerinde birleştirilmiştir.
6. Mahkeme, 40.000 TL manevi tazminatın ve ilk davada talep edilen 10.000 TL ile 15/3/2011 tarihli ek davada talep edilen 90.000 TL maddi tazminatın başvurucuya ödenmesine; 25/3/2016 tarihli ek davada talep edilen maddi tazminatın ise 19/12/2003 tarihinde olayın gerçekleştiğini belirtilerek zamanaşımından reddine karar vermiştir.

7. Temyiz istemi üzerine Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 17/4/2019 tarihli karar ile esasa ilişkin talepler yönünden reddine, yargılama giderleri yönünden düzeltilerek onama kararı vermiştir.

8. Başvurucunun karar düzeltme istemi 1/10/2020 tarihinde reddedilmiştir.

9. Başvurucuya karar 1/11/2020 tarihinde tebliğ edilmiş, başvuru 26/11/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

10. Komisyon, kısmi kabul edilemezlik kararıyla başvurucunun mahkemeye erişim hakkına ilişkin iddialarının kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

11. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

12. Başvurucu; süresinde fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak belirsiz alacak davası açmışken Mahkemece bilirkişi raporlarının geç alındığını, bilirkişi raporuyla zararın kapsamını öğrendiğini, Mahkemenin ihmali nedeniyle alacak miktarlarının geç belirlendiğini bu nedenle açılan ek davanın zamanaşımı nedeniyle reddedilmesinin mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

13. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

14. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine *adil yargılanma* ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (Sözleşme) yorumlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.* [2. B.], B. No:2014/13156, 20/4/2017, § 34).

15. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru kapsamında yaptığı değerlendirmelerde mahkemeye erişim hakkının bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına geldiğini, kişinin mahkemeye başvurmasını engelleyen veya mahkeme kararını anlamsız hâle getiren, bir başka anlatımla mahkeme kararını önemli ölçüde etkisizleştiren sınırlamaların mahkemeye erişim hakkını ihlal edebileceğini ifade etmiştir (*Özkan Şen* [2. B.], B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52).

16. Dava açmayı imkânsız kılacak ya da aşırı zorlaştıracak ölçüde kısa olmadıkça dava açma ya da kanun yollarına başvurma için belli sürelerin öngörülmesi hukuki belirlilik ilkesinin bir gereğidir ve tek başına bu durum mahkemeye erişim hakkına aykırılık oluşturmaz (*Remzi Durmaz* [2. B.], B. No: 2013/1718, 2/10/2013, § 27). Bu nedenle usul kurallarını uygularken mahkemelerin yargılamanın hakkaniyetine zarar getirecek ölçüde katı şekilcilikten ve kanunla öngörülmüş usul şartlarının ortadan kalkmasına neden olacak aşırı esneklikten kaçınmaları gerekir (*Kamil Koç* [1. B.], B. No: 2012/660, 7/11/2013, § 65).

17. Başvuru konusu olayda başvuru 19/12/2003 tarihinde gözünden ameliyat olmuştur. Başvurucu, cismani zarar nedeniyle fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak 23/6/2004 tarihinde tazminat davası açmıştır. Mahkeme, ATK'dan 4/8/2014 tarihli rapor almış; raporda başvurunun %29 oranında meslekte kazanma gücünü kaybettiğini belirtmiştir. Ayrıca zarara ilişkin 11/1/2016 tarihli ve 6/9/2016 tarihli hesap raporlarını almıştır. Başvurucu, bilirkişi raporlarında belirlenen miktarı dikkate alarak 25/3/2016 tarihinde 321.737,29 TL maddi tazminat talepli ek dava açmıştır. Mahkeme 19/12/2003 tarihinde olayın gerçekleştiğini belirtilerek 25/3/2016 tarihli ek davada talep edilen maddi tazminat talebinin on yıllık zamanaşımı süresi dolduğundan reddine karar vermiştir. Kanun yolu incelemesinden geçen karar kesinleşmiştir.

18. Anayasa Mahkemesi, somut başvuruya benzer nitelikteki iddiaları *Çetin Akboğa* ([GK], B. No: 2019/430, 23/3/2023) kararında incelemiştir. Anılan karara konu olayda 5/1/2005 tarihinde gerçekleşen iş kazasından sonra 6/8/2007 tarihinde fazlaya ilişkin haklar saklı tutulmak kaydıyla 2.000 TL maddi tazminat talebiyle dava açılmıştır. Bilirkişi incelemesi sonucu maddi zarar 121.312,31 TL olarak belirlenmiş ve 8/11/2016 tarihli dilekçe ile maddi tazminat talebi bilirkişi raporundaki tutar kadar artırılmıştır. İlk derece mahkemesi başvurunun davasını kabul etmiş ise de Bölge Adliye Mahkemesi, iş kazasının meydana geldiği 5/1/2005 tarihinden itibaren başlayan zamanaşımının ıslah dilekçesinin sunulduğu 8/11/2016 tarihinde dolduğu gerekçesiyle bilirkişi raporu doğrultusunda artırılan maddi tazminat kısmı yönünden davayı reddetmiştir.

19. Anılan başvuruda davanın ıslah ile artırılan kısmının reddedilmesini mahkemeye erişim hakkı kapsamında inceleyen Anayasa Mahkemesi davaya konu zararın tespit edilmesinin belli bir uzmanlık gerektirdiğine, bu nedenle zararın boyutunun belirlenebilmesi için yargı mercilerince bilirkişi raporu alınmasına karar verildiğine dikkat çekmiş ve zararının tamamını yargılamanın başlangıcında bilmesinin başvuru beklenemeyeceğini, bu sebeple başvurunun tüm zararı için tazminat talep edemediğini belirtmiştir (*Çetin Akboğa* § 68).

20. Anayasa Mahkemesi anılan kararda yaptığı değerlendirmede zamanaşımı süresinin başlangıcı yönünden dava açıldığı tarihte başvurunun zararın miktarını bilebilmesinin mümkün olmadığı hususu dikkate alınmadan karar verilmesinin başvurunun bilirkişi raporuyla belirlenen tazminat tutarının tamamını talep edebilme imkânını ortadan kaldırdığı, başvurunun bilirkişi raporundan sonra artırdığı alacak talebinin zamanaşımı gerekçesiyle reddedilmesine ilişkin yorumun başvurucuya şahsi olarak aşırı

bir külfet yüklediği, başvurunun katlanmak zorunda kaldığı külfetin hedeflenen meşru amaçla karşılaştırıldığında orantısız olduğu, dolayısıyla müdahalenin ölçülü olmadığı sonucuna ulaşmıştır (*Çetin Akboğa* §§ 73, 74).

21. Anılan kararda ayrıca Türk hukukunda belirsiz alacak davasına ilişkin düzenlemenin kabulünden önceki döneme ilişkin olarak açılan kısmi davalarda başvurucuların zararın miktarını dava tarihi itibarıyla öğrenebilmelerinin kendilerinden beklenemeyeceğine dair AİHM ihlal kararlarına da dikkat çekilmiştir (*Çetin Akboğa* § 69).

22. Somut olay yukarıda yer verilen ilkeler bakımından değerlendirildiğinde başvurunun cismani zarar nedeniyle açtığı tazminat davasında maddi zararının davanın açıldığı tarihte belirli olmadığı, bu hususların yargılama sırasında olaya ilişkin alınan bilirkişi raporları neticesinde öğrenildiği görülmüştür. Nitekim başvuru da bilirkişi raporlarından sonra zararını öğrenip zararının tamamının karşılanması amacıyla ek dava açmıştır.

23. Yukarıda yer verilen tespitler ışığında başvuruya konu olay değerlendirildiğinde bilirkişi raporu üzerine zararın miktarını öğrenen başvurunun açtığı ek davanın zamanaşımından reddedilmesine ilişkin uygulamanın başvuruca şahsi olarak aşırı bir külfet yüklediği, başvurunun katlanmak zorunda kaldığı külfetin hedeflenen meşru amaçla karşılaştırıldığında orantısız olduğu, dolayısıyla müdahalenin ölçülü olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

24. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

25. Başvuruca, yargılamanın yenilenmesi ile maddi ve manevi tazminata karar verilmesini talep etmiştir.

26. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (*Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

27. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından manevi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

28. Başvuruca, maddi zarara ilişkin olarak bilgi/belge sunmadığından maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak amacıyla Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2012/409, K.2017/258) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat taleplerinin REDDİNE,

E. 446,90 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.446,90 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 8/1/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.